

การศึกษาสถานการณ์การติดเชื้อไวรัส โรคเอดส์และแนวโน้มปัญหาการติดเชื้อ ในจังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2533

สุรัชย์ กอประเสริฐศรี พ.บ.,ว.ว. (เวชศาสตร์ป้องกัน แขนงระบาดวิทยา)*
พรทิพย์ วีระจิตต์ วท.บ. (พยาบาลสาธารณสุข)**
ทัศนีย์ ทิพย์ไสยาสน์ วท.ม. (การเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร)***

Abstract : The Study of Situation of HIV Infection and Its Trend in Nakornpathom Province, 1990.

Korprasertsri S*, Verachit P*, Tipsaiyas T.***

*Department of Community Medicine,*** Technical Department, Nakornpathom Hospital, Thailand.

**Department of AIDS and venereal Disease, Nakornpathom Provincial Chief Medical Office.

Reg 7 Med J 1990 ; 9 : 51-56

The epidemic of HIV infection in Nakornpathom province has been found increasingly in 1989 in several high risk groups especially in intravenous drug users (IVDU 10.05%). In 1990 the infection has still spread in several groups especially in female prostitutes (22%, from sentinel surveillance on HIV infection) and showed an increasing trend. In the same year, the infection rate showed 6.5% in males attending venereal disease clinic and 0.5% in pregnant women attending antenatal care clinic. To control further spread of HIV infection, health education and public relation on AIDS must be strengthen regularly and continuously in order to initiate self-protection practice. Control measures must focus in female prostitution group by promoting and enforcement of condom use otherwise the problem will not be reduced.

เรื่องย่อ : สถานการณ์การติดเชื้อโรคเอดส์ในจังหวัดนครปฐม เริ่มมีการระบาดรุนแรงในปี พ.ศ. 2532 โดยพบการติดเชื้อในหลายกลุ่มเสี่ยง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นมีการติดเชื้อร้อยละ 10.5 ในปีพ.ศ. 2533 ลักษณะการระบาดยังพบในหลายกลุ่มโดยเฉพาะในกลุ่มหญิงอาชีพพิเศษ ซึ่งจากการเฝ้าระวังเฉพาะพื้นที่ พบว่าการติดเชื้อสูงสุดถึงร้อยละ 22 และมีแนวโน้มจะสูงขึ้นอีก การติดเชื้อได้ระบาดเข้าสู่กลุ่มชายตรวจทางโรค พบการติดเชื้อร้อยละ 6.5 และที่สำคัญมากคือการติดเชื้อได้ระบาดเข้าสู่สถาบันครอบครัว โดยพบการติดเชื้อร้อยละ 0.5 ในหญิงตั้งครรภ์จำนวน 800 คนที่มาตรวจครรภ์ที่โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม โดยสรุป ปัญหาการติดเชื้อโรคเอดส์ในจังหวัดนครปฐมกำลังทวีความรุนแรงอย่างมาก และเพื่อการควบคุมโรคไม่ให้แพร่กระจายมากไปกว่านี้ ต้องมีการดำเนินการอย่างเข้มแข็งและจริงจังในการส่งเสริมเผยแพร่สู่ศึกษาและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโรคและปัญหาตามความเป็นจริง เพื่อให้ประชาชนได้ทราบสภาพปัญหาและเกิดความตระหนักในการป้องกันตนเอง และต้องมีมาตรการจริงจังในกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มหญิงอาชีพพิเศษ ต้องบังคับให้ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งในการทำงาน มิฉะนั้นปัญหาจะไม่ลดความรุนแรงลงอย่างแน่นอน

* ฝ่ายเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม นครปฐม 73000

** ฝ่ายเอดส์และกามโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม นครปฐม 73000

*** ฝ่ายวิชาการ โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม นครปฐม 73000

ความเป็นมา

ปัญหาการติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์เป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่มีผลกระทบไปทั่วโลกและมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากปัญหานี้อย่างมาก จากรายงานของกองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขถึง 15 พฤษภาคม 2533 พบมีรายงานผู้ป่วยโรคเอดส์ 41 ราย ผู้มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ 124 ราย และผู้ติดเชื้อเอดส์โดยไม่มีอาการ 16,945 ราย¹ กระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นองค์กรหลักในการแก้ปัญหาได้กำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์เพื่อให้หยุดหรือชะลอการแพร่กระจายเชื้อ แต่ในการป้องกันและควบคุมโรคให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพดี จำเป็นต้องรู้และเข้าใจลักษณะของปัญหาการติดเชื้ออย่างถ่องแท้ ดังนั้นจึงต้องมีการศึกษาวิจัยในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อตอบคำถามที่เป็นปัญหา ในจังหวัดนครปฐม สถานการณ์ของการติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ยังไม่มีการศึกษาอย่างจริงจัง คณะผู้ศึกษาจึงได้เริ่มศึกษาสถานการณ์การติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ในจังหวัดนครปฐม เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นที่สามารถใช้ในการบริหาร จัดการ และวางแผน ป้องกัน และควบคุมโรคต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ในจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษา แนวโน้มของปัญหาการติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ในจังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาหาแนวทางการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อไวรัสเอดส์ในจังหวัดนครปฐม

ระเบียบวิธีการศึกษา

ใช้วิธีการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) ทั้งแบบ retrospective และ prospective โดย

1. ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์
2. ทำการเฝ้าระวังการติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ เฉพาะพื้นที่ในจังหวัดนครปฐม โดยเฝ้าระวัง ๆ ในกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ

จำนวน 6 กลุ่ม คือกลุ่มหญิงอาชีพพิเศษชนิดเปิดเผย และ แอบแฝง กลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น กลุ่มผู้บริจาคเลือด กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลศูนย์ นครปฐม กลุ่มชายเที่ยวหญิงอาชีพพิเศษที่มาตรวจรักษาที่ฝ่ายเอดส์และกามโรค สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครปฐม โดยความร่วมมือระหว่างโรงพยาบาล ศูนย์นครปฐม และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม และมีกองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ให้การสนับสนุนด้านวิชาการ ทั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลเฝ้าระวัง ๆ ใน 2 ช่วงคือ เดือนธันวาคม 2532 และเดือนมิถุนายน 2533 โดยเลือดที่ได้จากกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ จะตรวจหา HIV antibody โดยวิธี ELISA technique ซึ่งเป็นการตรวจวินิจฉัยเบื้องต้น ถ้าได้ผลบวกก็จะตรวจยืนยันโดยวิธี Western Blot ต่อไป โดยส่งตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ยกเว้นในกลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น จะใช้ผลการตรวจเบื้องต้นในการแปลผล

ผลการศึกษา

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการ ค้นหาผู้ติดเชื้อไวรัสเอดส์ (HIV) ในประชากรกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ที่ส่งตัวอย่างเลือดมาตรวจที่โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม พบว่าในจังหวัดนครปฐมเริ่มมีการค้นหาผู้ติดเชื้อในปี พ.ศ. 2531 โดยพบการติดเชื้อไวรัสเอดส์ 7 ราย จากประชากรที่ตรวจเลือด 5,110 ราย คิดเป็นอัตราการติดเชื้อร้อยละ 0.14 ส่วนในปี พ.ศ. 2532 พบการติดเชื้อ 178 ราย จากการตรวจ 11,789 ราย คิดเป็นอัตราการติดเชื้อร้อยละ 1.51 และในปี พ.ศ. 2533 ถึงเดือนมิถุนายน พบการติดเชื้อ 188 ราย จากการตรวจ 6,155 ราย คิดเป็นอัตราการติดเชื้อร้อยละ 3.05 (ตามตารางที่ 1) การตรวจเลือดเพื่อค้นหาผู้ติดเชื้อ HIV ในปี พ.ศ. 2531 ส่วนใหญ่ทำในกลุ่มผู้บริจาคเลือด รองลงไปคือ กลุ่มผู้ต้องขังในเรือนจำ พบว่ามีอัตราการติดเชื้อ HIV ร้อยละ 0.06 และ 1.87 ตามลำดับ ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 มีการตรวจเลือดในกลุ่มอื่น ๆ เพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น มีการตรวจ 219 ราย พบอัตราการติดเชื้อร้อยละ 10.05 ส่วนในหญิงอาชีพพิเศษ กลุ่มผู้ต้องหาในคุก และกลุ่มชายเที่ยวหญิง

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและอัตราการติดเชื้อ HIV ในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามปีที่รายงาน (พ.ศ. 2531-2533)

ปี พ.ศ.	จำนวนตรวจ	จำนวนติดเชื้อ	อัตราการติดเชื้อ (%)
2531	5,110	7	0.14
2532	11,789	178	1.51
2533 (ม.ค.-มิ.ย.)	6,155	188	3.05

แหล่ง : รายงานของกลุ่มงานพยาธิวิทยา โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนผู้ติดเชื้อและอัตราการติดเชื้อ HIV จำแนกตามกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ จังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2531-2533

กลุ่มเสี่ยง	จำนวนผู้ติดเชื้อ HIV/จำนวนที่ตรวจ (อัตราการติดเชื้อเป็นร้อยละ)		
	พ.ศ. 2531	พ.ศ. 2532	พ.ศ. 2533
หญิงอาชีพพิเศษ	0/23 (0)	58/1,817 (3.19)	95/1,055 (9.0)
IVDU [*]	0/6 (0)	22/219 (10.05)	6/89 (6.74)
ผู้ต้องขังในคุก	4/214 (1.87)	58/1,601 (3.62)	27/332 (8.13)
ผู้บริจาคโลหิต	3/4,826 (0.06)	20/7,207 (0.28)	21/3,875 (0.54)
ชายตรวจจากโรค	—	12/463 (2.59)	23/281 (8.19)
IPD, OPD ^{**}	0/5 (0)	8/482 (1.51)	16/523 (3.06)
รวม	7/5,110 (0.14)	178/11,789 (1.51)	188/6,155 (3.05)

หมายเหตุ * IVDU^s ผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น

** คนไข้ใน คนไข้นอก ที่มาตรวจรักษาที่โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม

อาชีพพิเศษ มีการตรวจเลือด 1,817 1,601 และ 463 ราย พบอัตราการติดเชื้อร้อยละ 3.19 3.62 และ 2.59 ตามลำดับ ส่วนในปี พ.ศ. 2533 ถึงเดือนมิถุนายน พบว่าอัตราการติดเชื้อเพิ่มขึ้นมากในหลายกลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มหญิงอาชีพ

พิเศษมีอัตราการติดเชื้อร้อยละ 9.0 กลุ่มชายเที่ยวหญิงอาชีพพิเศษร้อยละ 8.19 และกลุ่มผู้ต้องขังในคุกร้อยละ 8.13 ส่วนในกลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นอัตราการติดเชื้อลดลง เป็นร้อยละ 6.74 (ตามตารางที่ 2)

โรงพยาบาลศูนย์นครปฐมร่วมกับสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครปฐม ได้ทำการเฝ้าระวังการติดเชื้อ HIV เฉพาะพื้นที่ (sentinel surveillance on HIV infection) ในจังหวัด นครปฐม โดยได้รับการสนับสนุนวิชาการและคำแนะนำจาก กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ครั้งแรกดำเนินการในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2532 และครั้งที่ 2 ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2533 โดยเฝ้าระวังในกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ รวม 6 กลุ่ม รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3 ปรากฏว่าจากการเฝ้าระวังฯ ครั้งที่ 1 อัตราการติดเชื้อ

HIV สูงสุดในกลุ่มหญิงอาชีพพิเศษชนิดเปิดเผยคิดเป็นร้อยละ 19.0 รองลงมา คือกลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น คิดเป็นร้อยละ 13.5 เปรียบเทียบกับผลการเฝ้าระวังฯ ครั้งที่ 2 พบว่าอัตราการติดเชื้อในกลุ่มหญิงอาชีพพิเศษชนิดเปิดเผย เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 22 ในขณะที่กลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นสูงขึ้นเป็นร้อยละ 20.0 อัตราการติดเชื้อในกลุ่มชาย ตรวจทางโรค เพิ่มขึ้นจากศูนย์ในการเฝ้าระวังครั้งที่ 1 เป็นร้อยละ 6.5 ในการเฝ้าระวังครั้งที่ 2 ส่วนกลุ่มอื่นไม่พบการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนผู้ติดเชื้อและอัตราการติดเชื้อ HIV จำแนกตามกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ในจังหวัด นครปฐม (การเฝ้าระวังการติดเชื้อ HIV เฉพาะพื้นที่ เดือนธันวาคม 2532 และ มิถุนายน 2533)

กลุ่มเสี่ยง	จำนวนผู้ติดเชื้อ/จำนวนตรวจ (ร้อยละการติดเชื้อ)	
	ธันวาคม 2532	มิถุนายน 2533
หญิงอาชีพพิเศษ		
- เปิดเผย	32/200 (19)	44/200 (2)
- แอบแฝง	2/200 (1)	2/200 (1)
ผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น (IVDU _s)	7/52 (13.5)	7/35 (20.0)
ผู้บริจาคโลหิต	2/363 (0.55)	4/546 (0.73)
หญิงตั้งครรภ์	0/100 (0)	0/200 (0)
ชายตรวจทางโรค	0/100 (0)	13/200 (6.5)

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

จากการตรวจหาผู้ติดเชื้อ HIV ในกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ โดยวิธีตรวจหาภูมิต้านทานต่อเชื้อไวรัสเอดส์ โดยใช้ ELISA technique สำหรับการตรวจเบื้องต้น และ Western Blot สำหรับการตรวจยืนยันผลการตรวจเบื้องต้น ตั้งแต่ ตุลาคม 2531 ถึงมิถุนายน 2533 พบผู้ติดเชื้อ HIV ทั้งสิ้น 373 ราย จากการตรวจโลหิตทั้งสิ้น 23,054 ราย พบว่าอัตราการติดเชื้อมีแนวโน้มสูงขึ้นและทวีความรุนแรงขึ้น กล่าวคือมี

อัตราการติดเชื้อร้อยละ 0.14 ในปี พ.ศ. 2531 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 1.51 ในปี พ.ศ. 2532 และร้อยละ 3.05 ในปี พ.ศ. 2533 (ถึงเดือนมิถุนายน) ลักษณะการติดเชื้อในปี พ.ศ. 2531 จำกัดอยู่ในกลุ่มผู้ต้องขังในคุก แต่ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 ลักษณะการติดเชื้อแพร่กระจายไปในหลายกลุ่มคือ กลุ่มหญิงอาชีพพิเศษ กลุ่มชายที่มาตรวจทางโรค และกลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น ซึ่งมีอัตราการติดเชื้อสูงสุดและรุนแรงที่สุด คืออัตราการติดเชื้อร้อยละ 10.05 ต่อมาในปี พ.ศ. 2533 การแพร่กระจาย

เขี่ยยังคงเกิดในหลายกลุ่ม โดยเฉพาะในกลุ่มหญิงอาชีพพิเศษ พบมีการติดเชื้อสูงสุดและรุนแรงที่สุด คือมีอัตราการติดเชื้อร้อยละ 9.0 ผลจากการเฝ้าระวังเฉพาะพื้นที่การติดเชื้อ HIV ในจังหวัดนครปฐม 2 ครั้งนั้น ชี้ให้เห็นชัดว่าปัญหาการติดเชื้อ HIV ในจังหวัดนครปฐมในขณะนั้นมีความรุนแรงมากในกลุ่มหญิงอาชีพพิเศษ และมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงมากขึ้น เพราะอัตราการติดเชื้อเพิ่มจากร้อยละ 19 ในการเฝ้าระวัง ๑ ครั้ง ที่ 1 เป็นร้อยละ 22 ในการเฝ้าระวัง ๑ ครั้ง ที่ 2 เช่นเดียวกับปัญหาการติดเชื้อในกลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นก็ทวีความรุนแรงมากขึ้น และที่สำคัญก็คือเริ่มพบการติดเชื้อในกลุ่มชายที่มาตรวจจากโรค โดยพบว่า มีอัตราการติดเชื้อร้อยละ 6.5 ในการเฝ้าระวัง ๑ ครั้ง ที่ 2 และที่สำคัญมากคือเริ่มพบการติดเชื้อในหญิงตั้งครรภ์แล้ว โดยพบอัตราการติดเชื้อร้อยละ 0.5 (ตารางที่ 4) สรุปโดยภาพรวมของสถานการณ์การติดเชื้อ HIV ในจังหวัดนครปฐม พบว่ามีการระบาดของค่อนข้างรุนแรงโดยเฉพาะในกลุ่มหญิงอาชีพพิเศษ ซึ่งมีพฤติกรรมเสี่ยงที่เอื้ออำนวยให้การแพร่กระจายเชื้อเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ลักษณะของการระบาดมีลักษณะคล้ายคลึงกับลักษณะการระบาดของประเทศ กล่าวคือ เริ่มการติดเชื้อและระบาดในกลุ่มปิด เช่น กลุ่มชายรักร่วมเพศ กลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น และกลุ่มผู้ต้องขังในเรือนจำ แล้วแพร่กระจายไปสู่กลุ่มเปิด

คือ กลุ่มหญิงอาชีพพิเศษ และชายเที่ยวหญิงอาชีพพิเศษ สุดท้ายจึงแพร่กระจายเข้าสู่สถาบันครอบครัว จากข้อมูลที่ปรากฏทั้งหมดบ่งชี้ให้เห็นการแพร่เชื้อ HIV ในจังหวัดนครปฐม ได้เริ่มกระจายเข้าสู่สถาบันครอบครัวแล้ว แม้ว่าสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม ได้ดำเนินกิจการต่างๆ มากมายเพื่อควบคุมการแพร่กระจายโรค แต่สถานการณ์การติดเชื้อ HIV ในจังหวัดนครปฐมในขณะนั้นบ่งชี้ว่ามาตรการป้องกันและควบคุมโรคยังไม่เพียงพอ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข่าวสารความเป็นจริงของปัญหาการติดเชื้อ เพื่อให้เกิดความตระหนักและการเกิดจิตสำนึกในการป้องกันตัวเองยังไม่เพียงพอ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับปัญหาการติดเชื้อ HIV มักจะประสบปัญหาในหลาย ๆ จังหวัด เพราะกลัวผลกระทบทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะการท่องเที่ยว แต่ถ้าพิจารณาให้ถ่องแท้แล้ว จะเห็นว่าผลกระทบจากการติดเชื้อ HIV มีค่ามากมายและใหญ่กว่าหลายเท่าตัว ไม่เพียงแต่กระทบต่อผู้ป่วยและครอบครัว แต่จะกระทบไปถึงสังคมและประเทศ และที่กลัวผลกระทบทางเศรษฐกิจนั้น ในหลายจังหวัดเช่นจังหวัดเชียงใหม่ ได้แสดงให้เห็นว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นเพียงผลกระทบระยะสั้นและเป็นผลกระทบเฉพาะการท่องเที่ยวหรือธุรกิจเกี่ยวกับเช็กส์² ดังนั้นเพื่อให้การควบคุมการติดเชื้อ HIV มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและอัตราการติดเชื้อ HIV ในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่มาตรวจครรภ์ ที่โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม ตุลาคม 2532 - มกราคม 2533

หญิงตั้งครรภ์	จำนวน
หญิงตั้งครรภ์ได้รับการตรวจเลือด	800 ราย
หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อ HIV	4 ราย
อัตราการติดเชื้อ (%)	0.5

แหล่งข้อมูล : จากการศึกษาหาความชุกของการติดเชื้อ HIV ในหญิงตั้งครรภ์ที่มาตรวจครรภ์ที่โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม ในช่วง ตุลาคม 2532 - มกราคม 2533 โดยกลุ่มงานสูติ-นรีเวชกรรม โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม³

และประสิทธิภาพสูง ต้องส่งเสริมให้มีการเผยแพร่สู่ศึกษา และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโรคเอดส์อย่างกว้างขวาง และต้องมีมาตรการที่เข้มแข็งและจริงจัง ในกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มหญิงอาชีพพิเศษ ต้องบังคับให้ใช้ถุงยางอนามัยในการทำงานทุกครั้ง มิฉะนั้นแล้วปัญหาการติดเชื้อ HIV ในจังหวัดนครปฐมจะไม่เบาบางลงอย่างแน่นอน

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้ศึกษาวิจัยขอขอบคุณนายแพทย์สัมพันธ์ พงษ์เพชร นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนครปฐม นายแพทย์พัฒนะ ศรีदानนท์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์นครปฐม และนายแพทย์ชาญชัย หลิมประเสริฐศิริ ผู้อำนวยการพิเศษ

ด้านเวชกรรมป้องกัน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม ที่อนุญาตให้ทำการศึกษาและนำเสนอผลงานในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. สรุปสถานการณ์โรคเอดส์ในประเทศไทย. รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ 1990 ; 21 : 1.
2. พงษ์ศักดิ์ พยัฆวิเชียร. "สื่อมวลชนกับการต่อสู้โรคเอดส์" วารสารสังคมศาสตร์การแพทย์ 2532 ; 5 : 53-55.
3. กลุ่มงานสูติ-นรีเวชกรรม โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม. การศึกษาหาความชุกการติดเชื้อในหญิงตั้งครรภ์ที่มาตรวจครรภ์ที่โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม ในช่วงตุลาคม 2532-มกราคม 2533. (เอกสารติดต่อบริษัท)